

Övergång till DDC. Vad skulle det innebära?
Delstudie 3 i Katalogutredningen

Sammanfattning och slutsatser del 2.

Vilka insatser skulle krävas vid en svensk övergång till DDC?

Om svenska bibliotek går över till DDC behöver vi ta ställning till om en översättning behövs eller om vi kan använda den engelskspråkiga DDC. Sammanfattningsvis kan sägas att fördelarna med att göra en svensk översättning är så stora att det är det bästa alternativet trots kostnaderna. Lösningarna med en förkortad utgåva, antingen en översättning av den engelskspråkiga förkortade utgåvan eller en egen förkortning har många brister. Koder ur en förkortade utgåva är inte interoperabla med koder ur den fullständiga och gör att det blir svårare att utnyttja DDC-koder i utländska katalogposter. Den engelskspråkiga förkortade skulle vara för kortfattad för LIBRIS-bibliotekens behov och en egen förkortning skulle medföra mycket arbete med att avgöra graden av förkortning. Huvudalternativen är därför en översättning av den fullständiga DDC eller en blandad svensk/engelsk version. En översättning av den fullständiga DDC skulle vara det bästa alternativet ur kvalitetssynpunkt, medan kostnaderna talar för lösningen med en blandad svensk/engelsk version. En webbversion som inte nödvändigtvis behöver tryckas förefaller vara det bästa alternativet.

DDC tillåter inte att länder gör egna anpassningar som innebär att DDC-kodernas innebörd förändras. Däremot kan vi anpassa terminologin och exemplen till svenska förhållanden. Vi kan också föreslå förändringar i engelskspråkiga DDC. Vissa utbyggnader, t.ex. för svensk geografi, bör troligen göras. Översättningen föreslås utföras av några personer med en expertgrupp som stöd. Programvaran som utvecklades för den tyska översättningen bör användas för att underlätta arbetet. För det löpande underhållet av den svenska översättningen av DDC behöver en redaktion etableras. DDC-redaktionen får också ansvaret för utbildningen i DDC.

Mappningar mellan DDC och SAB-systemet skulle få en central roll efter en övergång till DDC. De skulle fungera som hjälpmedel vid klassifikation, utgöra grunden för samsökningsverktyg och kunna användas för generering av koder för hylluppställning. Den befintliga konverteringstabellen SAB-DDC skulle behöva revideras så att den håller en hög kvalitet och fungerar även för automatisk översättning mellan klassifikationssystemet. Även mappningar mellan Svenska ämnesord och DDC skulle vara ett bra verktyg för katalogisatörer och användare för att hitta rätt DDC-kod. Det finns mappningar mellan Svenska ämnesord och LCSH samt mellan LCSH och DDC och därigenom skulle mappningsarbetet Svenska ämnesord-DDC troligen åtminstone delvis kunna göras maskinellt.

85 % av LIBRIS-bibliotekens utländska förvärv är utgivet i länder där nationalbibliografin använder DDC. Ca 80 % kommer från länder där nationalbibliografiernas poster är tillgängliga i WorldCat och/eller via z.3950. Förutsättningarna för att kunna använda DDC-koderna i utländska katalogposter är alltså goda, men tekniska lösningar som gör det enkelt att komma åt och importera dessa poster måste utvecklas. De bokdistributörer och förlag som erbjuder katalogposter till försäljning hämtar i regel sina katalogposter från LC eller British Library, vilket gör att även dessa katalogposter innehåller DDC-koder. Posterna för e-böcker som laddas in i LIBRIS innehåller också DDC-koder, vilket däremot inte posterna för e-tidskrifter gör annat än undantagsvis.

Efter en övergång till DDC skulle endast en mindre andel av den utländska litteraturen behöva klassificeras av de svenska biblioteken. För att kunna bygga upp och upprätthålla kompetens i DDC är det därför rimligt om biblioteken överväger att koncentrera arbetet med klassifikation till färre personer.

En övergång till DDC skulle kräva utbildning av de svenska bibliotekarierna. Referensbibliotekarier och katalogisatörer som inte får som arbetsuppgift att själva konstruera DDC-koder erbjuds en grundläggande kurs, förslagsvis omfattande en dag. De bibliotekarier som ska arbeta med att konstruera DDC-koder erbjuds en längre utbildning omfattande ungefär en vecka.

Svenska verktyg för sökning på DDC-kod skulle behöva utvecklas, men eftersom många bra verktyg för DDC redan finns kan man bygga vidare på det arbetet. Det behövs svenska gränssnitt och verktyg som kan integreras i LIBRIS och andra bibliotekskataloger.

Eftersom delar av bibliotekens samlingar kommer att vara klassificerade med SAB och delar med DDC behövs möjligheter att samsöka. Ett alternativ är att försöka komplettera de befintliga posterna i LIBRIS som saknar DDC-koder med koder hämtade t.ex. ur WorldCat. Detta tillvägagångssätt skulle ge manuellt gjorda DDC-koder av hög kvalitet, men endast täcka in en del av posterna. Vi kan också få tillgång till DDC-koder för en del av litteraturen vid svenska bibliotek genom att gå med i WorldCat. Ett annat alternativ, som behövs som komplement även om något av de första alternativen genomförs, är att med hjälp av konverteringstabellen SAB-DDC åstadkomma ett samsökningsverktyg. Härigenom skulle merparten av posterna i LIBRIS kunna förse med DDC-kod, men de skulle vara maskinellt gjorda och av lägre kvalitet. Verktuget för samsökning bör vara flexibelt och anpassningsbart och man bör vid behov kunna skilja mellan manuellt gjord klassifikation och maskinell. Ytterligare ett alternativ är att utnyttja samförekomst och klustring av SAB och DDC för samsökning.

Hylluppställning och klassifikation har hittills överensstämmt på de flesta svenska bibliotek och de flesta bibliotek har ställt upp sin litteratur på ett likartat sätt. Efter en övergång till DDC skulle situationen troligen vara mer splittrad. Vissa bibliotek kommer att fortsätta att ställa upp enligt SAB, andra kanske kommer att använda DDC för hylluppställning och en tredje grupp kommer att kombinera SAB och DDC, t.ex. genom en blandad uppställning där klartexterna lyfts fram och litteratur med SAB-kod och DDC-kod placeras tillsammans på hyllan. Mappningen mellan SAB och DDC är viktig för att de olika lösningarna ska kunna fungera.

Magdalena Svanberg
Kungl. biblioteket
2006-11-21